

1917 - 2017: A HÁRMAS TAGOZÓDÁS 100 ÉV ELTELTÉVEL

A hármás tagozódás történelmi háttere

869-től 1917-ig

Az alábbiakban annak az előadásnak a második része olvasható, mely 2017. szeptember 9-én hangzott el Budapesten az "1917-2017 Konferencia – A hármás tagozódás 100 éve" címmel megrendezett konferencián az IBS Tárogató utcai épületében.

Mi volt a 869-es év tényleges jelentősége és milyen összefüggésben zajlott a negyedik Konstantinápolyi Zsinat?

Írásom kereteit meghaladja, hogy arra is kitérjek: ebben az időben mi zajlott a szellemvilágban, ám Rudolf Steiner több helyen is részletesen ír róla.¹ A felszínen a negyedik konstantinápolyi zsinat (869-870) egyetlen megsemmisítő céllal bírt – a zsinat I. Baszileiosz bizánci császár (867-886) és II. Adorján pápa (867-872; II. Hadrián néven is ismert) közös erőfeszítése volt eltérő okokból kifolyólag arra, hogy Konstantinápoly ortodox pátriárkáját, Phótioszt hatalmától megfosszák. A Zsinatot éppen ezért gyakran anti-phótioszi zsinat néven is emlegetik, mivel a császár és a pápa összefogott Phótiosz ellen. Phótiosz pátriárka számos teológiai kérdésben szembehelyezkedett Rómával, mint például a Szentháromság kérdése. A IX. században ő és Adorján elődje, I. Miklós pápa voltak vallásaik legnagyobb vezetői, és a pápa és a pátriárka akarata éles ellentétben volt egymással. 867-ben Phótiosz Miklóst, aki ekkor már nem élt, ki is közösi tette. Az ortodox közösség Phótioszt mind a mai napig az ortodox egyház egyik legfőbb fejeként tartja számon, így is nevezik, Nagy Phótiosz. Róma számára a Phótiosz elleni küzdelem mindennekfelett arról szólt, hogy a latin nyugat szellemi hatalmát Konstantinápoly és a keleti vallás fölé terjessze, s hogy hatalmát a kelet-Európai népek körében is érvényesítse.

Hagia Sophia

A VIII. Ökumenikus zsinat 869. október 5. és 870. február 28. között 10 ülést tartott Konstantinápoly legnagyobb templomában, a Hagia Sophiában (Szent Szellem). Ahhoz, hogy részt vehessenek, az egyházi személyeknek előzőleg alá kellett írniuk egy dokumentumot, mellyel elismerték a pápa legfőbb hatalmát Rómában, mivel a zsinatot a latin egyház dominálta, minden akaratát ráerőltetve a keletre. I. Baszileiosz császár készen állt arra, hogy csatlakozzon Rómához, mivel cserébe remélte, hogy Róma támogatni fogja politikai törekvéseit és Phótiosz trónfosztását. A zsinat egy római bíboros felügyelete és három pápai legátus vezetése alatt zajlott, akik Rómából olyan dokumentumokat hoztak magukkal, melyet a nyár folyamán a szinódus már jóváhagyott, s mellyel kapcsolatosan a tervük az volt, hogy a keleti egyházfők Konstantinápolyban egyszerűen jóváhagyják. A dokumentumok között szerepelt egy hosszú definíciós szöveg és 27 kánon, az új egyházi törvényekre vonatkozó javaslatok. A kánonok mindegyike többé-kevésbé az egyház adminisztrációjának kérdéseit taglalja, mely alól mindössze a 11., rövidebb terjedelmű kánon a kivétel, mely a dogmatikus teológia egy kérdéskörét vizsgálja. Két triviálisnak mondható kánon közé ékelve, mintegy az ördög a részletekben, a 11. kánon megtagadja a „két lélek” doktrínáját, s teszi ezt mindössze egyetlen mondatban.

Ezt a kánont a zsinat egyáltalán nem vitatta meg; egyszerűen felolvasták hangosan, szavaztak róla, majd a zsinat továbblépett egy másik témára. Miért szúrták be ezt a részt a szövegbe? Gyakran elhangzik olyan utalás, miszerint a zsinat központjában Phótiosz állt, aki a feltételezések szerint tanította ezt a doktrínát, ám nincsen semmilyen tényszerű bizonyíték, ami mindezt alátámasztja. Ennél is nagyobb jelentőséggel bír, hogy Phótioszt, mint a két lélek doktrínájának tanítóját, a kánon szövege sehol nem említi. A 11. kánon teljes egészében úgy tűnik, mint amit

egyszerűen a többi közé csúsztattak. A teljes szövegbe egyáltalán nem illik bele, ha az ember kontextusában is elolvassa azt. S mindez a rejtélynek csupán a kezdete, hiszen Steiner állításának éppen ez a forrása, hogy pontosan itt, a 11. kánonban történt meg, hogy az egyház „megtagadta a szellemet”, s tette ráadásul mindezt a kereszténység nagy Szent Szellem templomában, a Hagia Sophiában. A 11. kánon nem érvelt az individuális emberi szellemmel szemben, igyekezett nagyon is elkerülni azt. Ehelyett elátkozta a doktrínát, miszerint az ember „iker vagy kettős lélekkel” bír, egy magasabbal és egy alacsonyabbal, s kijelentette, hogy mindössze egyetlen „racionális és intellektuális lélek” jellemez bennünket. Továbbá *célzásokat* tett arra is, bár *egyértelműen nem állította*, hogy a két lélek doktrínája Phótioszhoz kötődik, s hogy az ő tanítása.

A két lélek doktrínája

A két lélek tanítása visszavezethető a görögöknek az emberi lényre vonatkozó hármasság tagozódású képére – a trichotómiára: *pneuma* (szellem), *psyché* (lélek), és *soma* (test). Ez az elképzelés, az ősi bölcsesség és valós betekintés Szent Pál tanításaiban is tükröződik; például a thesszalonikiaknak írt első levelében (5:23) Pál egyértelműen *pneuma kai he psyche kai to somá*-ról (szellemről, lélekről és testről) beszél. A IV. századra azonban ez a hármasság tagozódású kép az emberről - a pusztán racionális intellektualizmus feltűnésével és a spirituális betekintés hanyatlásával egyidejűleg - elkezdett szétesni. Az emberek egyre inkább úgy érezték, hogy saját gondolataik vannak, s nem azt tapasztalták, hogy isteni lények gondolkodnak bennük vagy rajtuk keresztül, miként jellemző volt ez a görögöknél és a korábbi kultúrák esetében. De a nagyobb intellektuális fejlődés zavart és vitákat okozott, mivel minden ember ragaszkodott a saját igazához és értelmezéséhez. A szellemvilág hármasság tagozódású természetét, s különösen a Szentlélek tevékenységét az emberben és a világban többé nem értették, s ez különösen igaz volt a nyugati emberre. Keleten azonban a gnosztikusok továbbra is megőrizték azt a felfogást, miszerint az embernek két lelke van; egy magasabb szellemi, mely a szellemi értelem fényében él, és egy alacsonyabb, ami a test igényeire reagál. Végül a két lélek doktrínája volt legvégső maradványa annak a tudásnak, hogy az emberi lény saját szellemmel rendelkezik (a gnosztikusok ezt értették a magasabb 'lélek' alatt). Egy olyan szellemről van szó, mely alapvető létezésében nem azonos a lélekkel. A IV. század után, különösen nyugaton, az emberekben egyre inkább elhomályosult annak a tudata, hogy valójában mi történt a Jordán folyónál Jézus keresztemelkedésekor (Epifánia), Jézus megtestesülésekor, s ezzel egyidejűleg annak megértése is elhalványult, hogy az ember magasabb énje, a szelleme, miként kapcsolódik az alacsonyabb énnel, a lélekkel.

A 11. kánont olyan fondorlatos módon csempészték be a 869-es zsinat jegyzőkönyveibe, hogy az elkövetkező évtizedekben és évszázadokban a klérusok többsége gyakorlatilag észre se vette, hogy az új dogmát elfogadták a tudat küszöbe alatt. Ahogy Markus Osterrieder történész fogalmaz: „869-70-ben nem szólaltak fel a szellem *ellen*, egyszerűen többé nem beszéltek róla.”² Nem említették nyíltan, hanem csendben „eltörölték”. A modern katolikus egyház katekizmusában a lélek természetével a legzavarosabb módon bánnak, amikor az 1. rész 2. szakaszában az 1. cikk 6. bekezdésében, a II. alfejezetben a 362-367. cikkely a lelket „emberi élet”-ként, illetve „a teljes emberi személy”-ként írja le, továbbá úgy utal rá, mint „az ember spirituális princípiuma”, és „a test 'formája'”. A 367. cikkely említi ugyan Szent Pál beszédét a testről, lélekről és szellemről, de megpróbálja elkendőzni azzal, hogy azt mondja: „Az egyház azt tanítja, hogy ez a különbségtétel a lélekbe nem vezet

kettősséget. A „szellem” jelentősége, hogy a Teremtéstől az ember rendeltetése egy természetfeletti végzet, s hogy a lelke ok nélkül felemelkedhet mindennek fölé, amit megérdemel, egy közösségbe Istennel.”

A 11. kánon következményei

A 11. kánon következményei a reformációt követően is folytatódtak és hatással voltak a modern európai kultúra fejlődésének teljes egészére. A protestánsok nem voltak tisztában azzal, hogy egy IX. századi pápai dogmát támogattak. Ahogy Johannes Geyer antropozófus írta: *„Így aztán a protestáns oldalon is kifejlődött egy materialista természettudomány és egy világi filozófia. Később a filozófusok... nem sejtik, hogy valójában jó katolikusok, amennyiben egyrészt állandóan a testet, másrészt a lelket tanulmányozzák, és meg vannak róla győződve, hogy mindezt valós megfigyelésen alapulva teszik. Fogalmuk sincs róla, hogy amikor nem beszélnek a szellemről, akkor a 8. Ökumenikus zsinat dogmáját követik valójában. ...szinte valamennyi pszichológiai doktrína az ember kettős tagozódásának hibás felfogásán alapul... Beszélünk a fizikai pszichológia, illetve a pszichofizikai parallelizmus alapvető problémáiról, de a valóságban szem elől tévesztettük nemcsak a szellemet, de a lelket is.”*³ A Wikipédiában, vagyis abban az online szótárban, melyet az emberek legtöbb esetben elsőként keresnek fel, ha bármit tudni szeretnének, a „Lélek”-re vonatkozóan a következő bejegyzést olvashatjuk: *“Egyes keresztények az emberrel kapcsolatban a trichotómia nézetét vallják, mely szerint az ember testből (soma), lélekből (psyche), és szellemből (pneuma) áll. A modern Biblia-tudósok többsége azonban ...a dichotómiához tartja magát: vagyis ahhoz, hogy mindannyian testből és lélekből állunk... A trichotómiát 869-ben a római katolikusok által VIII. Ökumenikus zsinatként is emlegetett konstantinápolyi zsinaton felváltotta a dichotómia nézete.”*⁴ ...a tudósok többsége nincs tisztában mindezzel. A francia biológus, Cyrille Barrette által vallott alábbi nézet meglehetősen tipikus: *“A lélek szó egy olyan ideára használatos, mely ideát azért találtuk ki, hogy arra az érzetre utaljunk vele, hogy egy létezés, egy tudat lakozik bennünk.”*⁵ A *Science et l'ame*-ben (2016) úgy magyarázza, hogy *“a lélek egy olyan birodalom, mely az agy anyagának összetett szerveződéséből fakad.”*⁶ A *Scientific American* című újságban 2014-ben megjelent egy cikk Sean M. Carrolltól (Harvard, California Institute of Technology), melynek címe *Tudomány és a lélek hallhatatlansága*. Azt állította, hogy a lélek gondolata ellentétben áll a kvantumtér-elmélettel (QFT). Szavaival élve a lélek létezéséhez *„Nemcsak új fizika szükséges, de drámaian új fizika. A kvantumtér-elméleten belül nem létezhet a 'szellem részecskék' és a 'szellem erők' egy új kollekciója, ami a megszokott atomjainkkal kölcsönhatásban van, mivel már felfedeztük volna őket a létező kísérleteinkben.”*⁷ Cikkében a szellem és a lélek szavakat felváltva használja, ami a 869-es zsinat következménye.

Harc az emberképért című könyvében Johannes Geyer a következőket írja: *Napjaink tendenciája egyre inkább a lélek eltörlésének irányába is halad.*⁸ A XXI. században a mesterséges intelligenciával és a transzhumanizmus emberellenes doktrínájával, láthatjuk, hogy *“az idők szele”* – amit kitörő örömmel ünnepel a média – mostanra *a test eltörlésének irányába is halad.* 869-ben a folyamat a szellem eltörlésével indult; ezer évvel később, a XIX. század végén, a marxizmus és a materialista pszichológia elkezdte eltörölni a lelket. Napjainkban a transzhumanisták azt keresik, hogy miként tudják eltörölni a testet. *Ez az emberi faj hármass tagozódású kiirtása!* Hacsak időben fel nem ébredünk és meg nem akadályozzuk mindezt. A megakadályozás az ember hármass tagozódású természetének megértésével kezdődik, (vagyis azzal), hogy a támadás ennek a hármass

tagozódásnak a természetén miként kezdődött, s hogy mi a megoldás, melynek bemutatását Rudolf Steiner 1917-ben a hármas tagozódású emberi szervezetről szóló előadásaival és írásaival kezdte, majd ezt követően a hármas tagozódású szociális organizmussal folytatta.

A 869-es év és a IX. század

Visszatérve 869-hez, nem igaz, hogy 'a szellem eltörlése' mögött Miklós pápa vagy tanácsadója, Anastasius állt. Sokkal inkább arról van szó, hogy 869-ben, Miklós utódja, II. Adorján pápasága idején, három pápai követet küldtek Konstantinápolyba, akik dekadens arisztokratákkal és Campania tartományának klérusával álltak összeköttetésben. 868 ősztől 869 őszéig II. Adorján pápát korrupció nemesek és egyházi személyek befolyásolták. Ezekből a körökből került ki az az ember – akinek a pontos kilétét a mai napig nem tudni –, akitől a dokumentumok, köztük a 11. kánon származott. A dokumentumok először egy római színóduson, vagyis magas beosztású egyházi személyek egy hivatalos találkozásán tűntek fel 869 nyarán, majd a három pápai követ, Marinus, Donatus és Stephanus innen juttatta el a dokumentumokat Konstantinápolyba. Tehát a 11. kánon, mely "eltörölte" az egyéni szellem gondolatát, ördögi módon született egy ismeretlen forrásból. Az egyház történetében mindez egy olyan időszakban történt, amikor eszes és lelkiismeretlen férfiak hamis, 'ősinek' feltüntetett dokumentumokat kezdtek használni, melyekről azt állították, hogy az egyház korábbi idejéből származtak, s amiket arra használtak, hogy alátámasszák, hogy az egyháznak ez vagy az a jogában áll. ⁹

A titokzatos tény kapcsán megemlíteném, hogy a 8-as, 6-os és 9-es szám összege 23, mely a kettősséget és a hármasságot egyaránt magába foglalja. Továbbá a keleti és a nyugati egyház konfliktusa, mely 869-870-ben felfokozódott Róma és Phótiosz szembenállásával, 1054-ben kulminált kelet és nyugat között a nagy egyházszakadással, mely mind a mai napig nem tudott begyógyulni teljesen. Ilyen tekintetben meglehetősen rejtélyesnek mondhatjuk azt is, hogy 869 és 1054 matematikai összege 1923, ami az Antropozófiai Társaság életében egybeesik az egzisztenciális válság és feltámadás évével, amikor a decemberi Karácsonyi Ülésen Rudolf Steiner a trichotómiát, az ember hármas tagozódású képét helyreállította a nyugati kultúra számára. Elérkezett az ideje annak, hogy a szellemet elzáró súlyos 869-es vasfüggöny felgördítését megkezdjük. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a római katolikus egyház pontosan 1000 évvel a 869-870-es Konstantinápolyi VIII. Ökumenikus Zsinatot követően, 1869-1870-ben tartotta az Első vatikáni zsinatot, mely kihirdette a pápa tévedhetetlenségét, amennyiben a pápai trónról beszél, *ex cathedra*. Ebben ugyanazt a gesztust láthatjuk, mint 869-ben. Az egyház individuális tagjainak nem áll módjukban saját úton eljutni Istenhez a saját szellemük által, hanem ehelyett kötelesek elfogadni azt, amit a pápa és a püspökök kinyilatkoztatnak számára.

Talán ez az a pont, ahol néhány szóban fontos említést tenni egy másik jelenségről. A halálát megelőző utolsó aktív éveiben, a karmáról és a reinkarnációról tartott előadásaiban, Steiner beszélt Marx és Engels korábbi inkarnációiról a késő VIII. és kora IX. század Északkelet-Franciaországában.¹⁰ Marx individualitása egy jelentéktelen lord volt, akit Engels korábbi inkarnációja megfosztott a földjeitől és birtokaitól, s aki mindezek következtében annak megkeseredett és bosszús jobbágya lett. Steiner állítása szerint a XIX. században e kettő visszatért, hogy karmáját kiegyensúlyozza. Ennek érdekében magukévá tették a materializmus és az osztályharc filozófiáját. Érdemes megemlíteni, hogy Steiner az 1924. április 6-án tartott előadásában Marxról és Engelsről közvetlenül azután beszélt, hogy kitért

Francis Baconre, a XVII. századi modern természettudomány meghihetőjére és nagy csodálójára, a filozófus és pedagógus Jan Amos Comeniusra. E két férfi korábban szintén a késő VIII. és kora IX. században élt, mint Harún al Rasid, az abbaszida kalifa és annak vezire vagy tanácsosa (Yahya bin Khalid bin Barmak). Öt évvel korábban, 1918-ban Steiner azt is mondta [GA 181, 1918. július 9.], hogy Marx és Engels *“az emberiség spirituális fejlődésének legnagyobb ellenségei”*-nek tekinthetők, s hogy *“amennyiben az ember Engelsre és Marxra, mint a történelmi materializmus legfőbb prófétáira tekint, úgy – történelmileg tekintve – ők a VIII. ökömenikus zsinat atyjainak közvetlen utódai.* Mindez a folytonosság egy közvetlen vonalát rajzolja ki. Amit az elődök a szellem eltörlésével tettek, azt a lélek eltörlésére irányuló messzemenő próbálkozásaival Marx és Engels továbbvitte. *E nézet szerint a lelki impulzusoknak többé nincsen értéke; a történelem egyetlen irányító ereje az anyagi javakért folytatott küzdelemben, a materialista impulzus értékében rejlik... a lélek birodalma csupán felépítménye a tisztán materiális síkon lejátszódó események valós alapjának... különösen fontos felismernünk, hogy mennyire nagyon katolikus volt Marx és Engels, s hogy ezekben a XIX. századi törekvésekben lássuk azoknak az eseményeknek a tényleges folytatását, melyek a lélek eltörléséhez kapcsolódnak.”* (GA 175, 1917. március 27.) Steiner a kapcsolódások vonalát visszavezeti a marxizmus és bolsevizmus megalapítóiig, Marxig, Engelsig és Leninig, majd azon túl, különösen Marx és Engels esetében, egészen a 869-es zsinatig, végül egy ennél is vészjóslóbb eseményig vagy összejövételig – név szerint azon emberekig, akik a VII. század első felében, illetve annak betetőzéseként a 666. évben, kapcsolatban álltak a perzsa gondishapuri Akadémiával. Steinernek sok mondanivalója volt erről az elitképző akadémiáról, mely Perzsia délnyugati területein virágzott a VI.-VII. században, azt megelőzően, hogy tanítói fokozatosan áttelepültek Bagdadba. Egy nagyon sötét impulzus összpontosult itt, mely arra törekedett, hogy az emberiség fejlődését siettesse, hogy ezáltal teljesen szétzilálja azt.; az intenzív intellektus fénye által morális sötétséget kívánt elérni: *“A katolikus egyház határozottan a gondishapuri Akadémia impulzusának árnyéka alatt állt... mivel nagyon is messze állt tőle, hogy megvilágosítsa a golgotai misztérium jelentőségét, törekvése az volt, hogy sötétséget teremtsen helyette... A szellem eltörlése [869-ben] közvetlenül Gondishapur impulzusának hatása alatt történt.”* (GA 182, 1918. október 16.) A bolsevizmust a magántulajdon birtoklóinak gyűlölete jellemzi, s ugyanígy igaz rá, hogy gyűlöli mindazt, aminek köze van a szellemhez és a lélekhez.

Helmuth von Moltke

1923. december 23-a reggelén, az Antropozófiai Társaság újraalapításának napján, Rudolf Steiner az alábbi gondolatokkal vezette be az Alapkő Meditációt: *“Engedjék meg, hogy az első szavak, melyek ma reggel betöltik ezt a termet, azok a szavak legyenek, melyek legjobban visszaadják az esszenciáját az utóbbi évek felfedezései közül azoknak, melyek mint legfontosabbak állnak az önök lelke előtt.”* [kiemelések Boardmantól] A *“legfontosabb felfedezések”* alatt minden bizonnyal az ember és a szociális élet hármastagozódásához kapcsolódó munkát érti, mellyel előzőleg éveken át foglalkozott. Ez idő alatt kapcsolatba lépett egy nagyon különleges személlyel, aki XX. század eleji életében egy nagy hadsereg tábornoka, s egy korábbi életében az egyház ‘parancsnoka’ – azaz pápa volt. Steiner nem támogatta a szellemvilággal történő kommunikálást vagy transz-állapotokat, de ez egyszer – a megboldogult Helmuth von Moltke tábornok (1848-1916) esetében – kivételesen írásban továbbította az elhunyt férfi üzenetét kizárólag özvegye, Eliza von Moltke számára. A tábornok a teljes német császári hadsereg vezérkari főnöke volt, s mint

olyan ő felelt azért a bizonyos kudarcot vallott hadjáratért 1914 augusztusa és szeptembere között, melytől a németek a gyors győzelmet remélték. A vereség döntően meghatározta az I. Világháború végkimenetelét és az azt követő történelmet teljes egészében.

Helmuth von Moltke (1848-1916)

Rudolf Steiner szerint Helmuth von Moltke I. Miklós pápa reinkarnációja volt.¹¹ Mindkét életében, pápaként és tábornokként egyaránt súlyos felelősséggel bíró feladatköröket látott el Európa közepén egy krízisekkel teli időszakban, ugyanaz az individualitás vállalta magára azt a feladatot, hogy megóvjon egy központi kulturális térséget kelet és nyugat közt, mely a jövőben az emberiséget szolgálhatja. Miklósnak és közeli tanácsosának, Anastasius Bibliothecariusnak meg kellett küzdenie **a**) egy erős *spirituális* (rituális, éteri) kihívással Phótiosz és a keleti ortodox keresztény egyház irányából; **b**) a fosztogatásokból fakadó *fizikai* nehézségekkel, keresztényellenes viking csapatokkal északnyugaton és muzulmán szaracénokkal délnyugaton (Spanyolországban, Szicíliában); **c**) a nyugati területek névlegesen keresztény frank vezetőinek egoista és anarchisztikus (asztrális) törekvéseivel, illetve az őket támogató és az általuk támogatott ambiciózus egyházi személyekkel. A frankoknak e csupán látszólagosan keresztény társadalmán belül továbbra is sok pogány elem volt jelen, köztük **d**) a druidák ősi kultuszaihoz és az individuális akarat régi német beavatásaihoz kapcsolódó (egoista) ezotéria. Ez a kultúra belsőleg nyitott volt az Írországból származó kelta hatásokra is. Ezek a német és kelta hatások később a lovagi kultuszban egyesültek, ám a IX. században még vadak és fegyelmezetlenek voltak. Lévén mindkettőjük távolba látó, Miklósnak és Anastasiusnak Európában meg kellett őrizni egy olyan társadalmi és kulturális teret, melyet nem terhelt sem az északnyugat akaratereje sem a délkelet misztikus és ritualisztikus gondolkodása. Meg kellett őrizniük egy intellektuálisan uralt térbeli formát, amely képes volt megtartani magát a másik kettő, sokkal inkább kényszerítő erejű pólussal szemben, egy olyan teret, melyben végül az egyén és a közösség egyensúlyra lelhetett. Miklósnak kevés eszköz állt rendelkezésére, leszámítva elméjének és akaratának tiszteletreméltó erejét, illetve bizalmasainak, különösen Anastasius Bibliothecariusnak a tanácsait. Mindezen problémák mellett Rómában a pápa körül, fenyegető módon, sötét és baljós erők működtek a korrupció egyházi

személyek és az ambiciózus nemesség körében, mely erők időnként a fekete mágiához folyamodtak.¹²

A IX. században tevékenykedő Miklós pápával ellentétben Helmuth von Moltke Európa legnagyobb hadseregének volt a tábornoka, ám neki egy szinte lehetetlen stratégiai feladattal kellett szembenézni – két fronton háborút folytatni Oroszország és Franciaország hatalmas hadserege ellen, és a világ legnagyobb birodalma, a britek erőforrásaival szemben; emellett két gyengébb szövetségese, az Osztrák-Magyar Monarchia és Törökország terhelte. Közvetlen környezetében von Moltkének dűlőre kellett jutnia számos lelkiismeretlen ember, köztük II. Vilmos császár és udvara kaotikus akaratimpulzusaival. *Fény az új évezred számára*¹ című könyvében Thomas Meyer világosan kifejti, hogy ezek közül az emberek közül többek a IX. századi Olaszországban inkarnálódtak, néhányan egy elkorcsosult misztérium-áramlatban.. Hogy az ember megértse von Moltke helyzetének bonyolultságát és végzetét, Meyer könyve kötelező olvasmány. Elég hozzáfűzni annyit, hogy ami Európa és a nyugat számára a IX. század közepén I. Miklós pápával kezdődött (és döntéseivel, melyeket a saját idejében alapos és történelmileg indokolt szempontok alapján hozott), szinte teljes ívet írt le Helmuth von Moltke életében (1848-1916). Steiner további 8 éven keresztül folytatta a kommunikációt Helmuth von Moltke szellemével; utolsó kommunikációjuk 1924. június 17-re, mindössze 3 hónappal azelőttre esett, hogy Steiner betegsége végzetes fordulatot vett. Nem volt Moltkén kívül még egy olyan kortárs személy, akivel halála után Steinernek ilyen különleges kapcsolata lett volna, s ez a tény önmagában mutatja annak jelentőségét, amivel Steiner Moltkéhez viszonyult, felismerve a férfiban egy olyan embert, akinek az egyéni sorsa mélyen összefonódott Közép-Európa sorsával, vagyis azzal a régióval, melyben Steiner a saját tanítását is kifejtette. Helmuth von Moltke sorsa kapcsolódott Rudolf Steiner saját életfeladatához, melynek lényege az volt, hogy gyógyítóan hasson a nyugati kultúrára, s azon keresztül az egész világ számára, Közép-Európa kulturális talajából fakadóan. Ahhoz, hogy ez megtörténhesse, *magát Közép-Európát egyszerre kellett megvédeni és megerősíteni, mint egy a nyugat és a kelet közti meghatározó jelentőségű kulturális térséget*. Úgy is mondhatnánk, hogy egyfajta alkímiai tégelyt. A IX. századot követően az európai kultúra – mély történelmi szükségszerűségek okán –, az ember kettős tagozódásának elképzelése következtében kárt szenvedett. Ennek hatására Európát áthatotta a materialista világszemlélet. E világszemlélet két terméke a sovinszta nacionalizmus és az imperializmus volt; e kettő teremtette meg a háború katasztrófájához az előfeltételeket, melyet Steiner és Moltke egyaránt megtapasztaltak. Steiner tudta, hogy Moltkének előző életében, I. Miklós pápához hasonlóan, karmikus feladata az volt, hogy Közép- és Nyugat-Európát elválassa a keleti közvetlenebb spirituális hatásoktól, melyek a Bizánci Birodalomból, s annak konstantinápolyi központjából eredtek. Minderre azért volt szükség, hogy az európai kultúra egésze ki tudja fejleszteni a természettudomány és a technológia intellektuális alapú készségeit, melyre az emberiségnek szüksége volt. Megvalósítása pedig a racionalitás és az intellektus alkalmazásán, valamint saját kultúrájának érzelmi és akaratú erőin keresztül történt volna, melyek mindegyikét a római egyház vezette el ehhez az egy élethez a földi síkon.

Lotharingia és Európa

¹ Light of the New Millennium, Rudolf Steiner Press, 1994/2014, a német eredeti címe: Helmuth von Moltke, Dokumente zu seinem Leben und Wirken, Perseus Verlag, 1993

Az, amit a 'tengely-év princípiumának' nevezhetünk, az egyik segítség lehet abban, hogy a Rudolf Steiner által tanított történelmi megértést elérhessük. Ő a következőképpen írta le: „Az események menetének mélyebb szerkezetében felfedezhetjük annak ismétlődését, ami az eseményeket megelőzte... Ha az 1879-es évet [mint tengelyt] vesszük figyelembe, tovább haladhatunk 1880-ig, vagy visszaléphetünk 1878-ba... az 1880-as év eseményei mögött, mint aktív erő, az 1878-as év eseményei állnak... amennyiben egy meghatározó történelmi eseményből indulunk ki, az eredendő spirituális eseményt ismétlődni látjuk a rákövetkezőben.”¹³ A tengely-év a meghatározó történelmi esemény éve. Egy másik példához vegyük alapul az 1413-as évet, vagyis modern korunknak a szellemtudomány megítélése szerinti kezdetét. Ha ezt az évet tekintjük a tengelynek, akkor összefüggést láthatunk például a 869-es és az 1957-es év eseményei között, mivel mindkettő 544 évre esett az 1413-as évtől. Mi történt 1957-ben? Március 25-én a Római szerződés aláírása!¹⁴ Ez volt az Európai Gazdasági Közösség kezdete, ami napjaink egyre inkább monolitikus Európai Uniójához vezetett. **Jean Monnet** (1888-1979), a ravasz technokrata és a kapcsolatépítés mestere, aki hivatalos tisztséget töltött be két világháború gazdasági tervezésében, majd 1945 után Franciaországban a háború utáni újjáépítést vezette, 1943-ban kitervelte, hogy Európát politikailag a 'hátsó ajtón' keresztül, vagyis gazdasági módszerekkel egyesíti. A terv első lépése Kelet-Franciaország szén- és Nyugat-Németország acélforrásainak összevonása volt. Vagyis Monnet szavaival élve 'Lotharingia újjáteremtése'.¹⁵

Mindez figyelemreméltó volt, mivel 869-870-ben a lotharingiai királyság eltűnt. 843-ban a verduni szerződésben unokái között felosztották Charlemagne hatalmas birodalmát (lásd térkép); az egyik unokája, Lothar, megkapta a birodalom középső részeit, amit először Középső Franciának neveztek: északon beletartozott a modernkori Hollandia és Belgium, a Rajna-völgye, Luxemburg, Elzász-Lotharingia, Svájc és Észak-Olaszország egészen Rómáig bezárólag. Vagyis Svájcot leszámítva hat olyan országból tartalmazott területet, melyek 1957-ben az EGK-t megalapították.

A Karoling-birodalom 842-ben, a verduni szerződés után, a kék színnel kiemelt területeket kapta Lothar

855-ben Közép Franciát vezetőjéről, Charlemagne ükunokájáról, II. Lotharról, átnevezték Lotharingiára (*Lotharii Regnum*), és két részét, - Észak-Olaszországot és

Provence-ot – elcsatolták, és Lothar két fiára bízta. A Lotharingiai királyság fennmaradó része 869-870-ig létezett, amikor Charlemagne két unokája, Lajos, Austrasia (a későbbi Németország) királya és féltestvére Kopasz Károly, Neustria (a későbbi Franciaország) királya összefogtak, és miután az ország királya, II. Lothar 869. augusztus 8-án meghalt, lerohanták Lotharingiát. A merseni szerződés (870. augusztus 8.) értelmében Károly és Ludvig felosztotta maga között Lothar birodalmát. Lotharingia – a királyság középső része – eltűnt. A nyugati-, közép-, és keleti-frankok geopolitikai trichotómiáját, hogy úgy mondjam, dichotómiára nyirbálták. Nyugaton, a Rajna folyó körül, a háromnak e *politikai* alapon történő kettőre csökkentése, párhuzamban állt azzal, ahogyan keleten, Konstantinápolyban, *teológiai* alapon a hármat kettőre csökkentették. A Keleti és a Nyugati Frank Birodalom ezzel egymás szomszédai lettek. Végül e kettőből született az, amit ma Franciaországnak és Németországnak ismerünk, és Lotharingiának ez a Rajna-vidéki határterülete (Elzász-Lotharingia) az elkövetkező évszázadokra az európai történelem nagy viszályainak színtere lett, mivel a franciák igyekeztek megszerezni a Rajnát, mint természetes határvonalat, és uralmuk alá keríteni a Németalföldet, illetve a Rajna torkolatát. Mindannyian tudjuk, hogy az európai történelemben mit jelentett az Elzász-Lotharingiáért folytatott küzdelem. Ez egyik meghatározó tényező volt az I. Világháború kitörésében, mivel a francia vezetők eltökélték, hogy az 1871-es elvesztését követően a területet visszaszerzik a németektől. Majd 1918-ban ismét megpróbálták bebiztosítani a Rajnát, mint Franciaország keleti határát. Mindkét világháborúban számos csata zajlott a régi Lotharingiai Birodalom területein, például a verduni 1916-ban. Mindezek megértésében kulcsszerepet játszik a Közép Francia, 'a Közép Királysága', mely Lotharingia (később Lorraine) lett, a föld, vagy talán mondhatjuk úgy is, hogy 'a közép koncepciója'. Ugyanebből a térségből származott később Jeanne d'Arc, a tudati lélek korának kezdetén, 1413-ban. Ez a régió mintegy harmadikként beékelődik a két geopolitikai pólus közé. Ide tartozik Rotterdam, Amszterdam, Maastricht, Brüsszel, Aachen, Köln, a Ruhr-vidék, Strasbourg, Bázeli (és Dornach!), Zürich, Genf, Marseilles, és Olaszországban Milánó, Velence és Róma. Ez a térség volt 1950-ben az Európai Szén és Acélközösség, 1957-ben pedig az Európai Gazdasági Közösség (EGK) legfőbb alapja. Az EGK alapító konferenciáját 1955-ben a szicíliai Messinában rendezték. A IX. században a pogány vikingek Skandináviából döntő jelentőségű támadást indítottak 845-ben Párizs ellen. Napjainkban számos új szélsőjobboldali Európában és Amerikában saját 'spirituális szülőföldjeként' tekint Skandináviára; némelyek közülük elutasítják a keresztény tanokat és szeretnének visszatérni az ősi Európai pogánysághoz. A IX. században Szicíliát elfoglalták a szaracénok, akik onnan lerohanták Olaszországot, s 846-ban Rómát is megtámadták; az elmúlt években nagyszámú muszlim bevándorló érkezik Líbiából Szicílián keresztül Európába. 869-870-ben a Lotharingiai Királyság kimúlt, és 1957-ben, ami az 1413-as tengely mentén 869-nek felel meg, megalakult az EGK, úgymond Lotaringia axiális királyságának a *szelleme* körül.

Steiner és Coudenhove-Kalergi

Közép Európában az ember hármas tagozódású képén alapuló új, hármas tagozódású szociális rendért indított mozgalmának Rudolf Steiner 1922-1923-ban véget vetett, mondván, hogy 1917 óta a körülmények megváltoztak, s többé nem voltak kedvezőek. Gróf Richard **Coudenhove-Kalergi** (1894-1972), az arisztokrata, akinek családi gyökerei mélyen ahhoz a térséghez kapcsolódtak, ami egykor része volt Lotharingiának, ekkor előállt egy ellenmozgalommal; az 1923-as *Páneurópa*

kiáltványa az Európai Egyesült Államok gondolatát támogatta, melynek gyökere egy egységes katolikus szellemiségből eredt és mind Nagy-Britanniát, mind Oroszországot kizárta. Előre örült egy új, kevert fajú arisztokratikus elitnek, mely zsidók és régi európai arisztokrata családok kevert házasságából állna. A Páneurópai Unió tiszteletbeli elnöke Coudenhove-Kalergi után az utolsó Habsburg császár, I. Károly legidősebb fia, egy ultra-katolikus konzervatív, a néhai Otto von Habsburg lett. Coudenhove-Kalergi törekvései vezettek el végül az Európa Tanács létrejöttéhez (1949). Coudenhove célja az volt, hogy a *kultúra* és a *politika* hagyományos koncepcióin keresztül létrehozza az Európai Egyesült Államokat. Törekvése kudarcba fulladt, mivel nem a háborút követő évek domináns *gazdasági* hajtóerőivel operált, amihez a vállalkozó és technokrata Jean Monnet (1888-1979) sokkal jobban értett. Gazdasági 'Lotharingiájának' újjáépítése által, Monnet *gazdasági* útja az Európai Unió felé kiszorította Coudenhove-Kalergi *vallási és politikai* iniciatíváit 1945-1950-ben. Ám Coudenhove-Kalergiben és Monnetben közös volt, hogy mindkettőjüket erős személyes szálak kötötték Washingtonhoz és az USA keleti partjának anglofil elitjéhez. Az USA-ból érkező támogatás nélkül egyikük sem jutott volna messzire; végül az amerikaiak saját gazdasági érdeke fogékonnyá tette őket arra, hogy Monnet-t részesítsék előnyben Coudenhove-Kalergivel szemben. Mozgalmának be kellett érnie az európai egységesítés szimbolikájával: például az EU zászlajával és himnuszával, és az Európai Parlamentet – egy majdhogynem marxista felépítményi értelemben – egybeoltották a Monnet és szövetségesei által generált gazdasági infrastrukturális gépezettel. Ebben az „európai egység” érdekében tevékenykedő mozgalomban semmi organikus vagy demokratikus nem volt; nem az európai *népek* és *kultúrák* élő dinamikus erejeként bukkant elő. Ehelyett az európai elit választotta ki és állította elő, majd mesterségesen elfedte a gazdasági megállapodások egy rendszerével.

Valamennyi általam e fejtegetésben említett történelmi eseményben felfedezhetünk valami mélyet és spirituálisat, mely a Nyugat sorsában munkálkodik: az emberi lény képéért folytatott küzdelmet. A Vatikán, mely felelős volt a szellem eredeti, 869-870-es 'kiközösítéséért', ugyanolyan türelmesen és tervszerűen, mint mindig, egy olyan Európára törekszik, melyet mindössze egy lélek éltet – mégpedig az egyházé, az egyház intellektuális hierarchiájának irányítása által. Ma minden pontosan úgy van, mint a IX. században volt. Másrészt nyugatról érkeznek azok az antispirituális és egyre inkább antihumánus gazdasági és tudományos erők, melyek kiirtják a szellemet és a lelket egyaránt, és minden társadalmi és kulturális életet alárendelnek a gazdaság és a genetika hajtóerejének – ami csupán a test kultúrája, vagy még teste sincs. Semmiféle emberi test, lélek vagy szellem. A Vatikán vagy a Nyugat anglo-amerikai imperialista kapitalizmusa által promotált ezen erők egyike sem tartozik az igaz emberi jövőhöz, mert az emberi szabadság megtagadásához vezetnek. Ezek egyrészt a *katolikus dualizmus* erői, másrészt pedig a nyugat *materialista monizmus*ának nevezhetjük őket. Ragaszkodnak hozzá, hogy az ember kizárólag test és lélek, vagy csupán test, vagy nem más, mint fizikai erő. Mindkettő azt állítja, hogy a modern embert kizárólag *egy elit papság* – legyen az vallásos vagy nyílt, tudományos vagy világi, pénzügyi vagy álcázott – informálhatja, irányíthatja és vezetheti, és abbéli ragaszkodásuk ahhoz, hogy az individuális emberi szellem képtelen megtalálni a saját útját a szabadsághoz és az igazsághoz, mindkettőnél tükrözi a 869-es konstantinápolyi zsinat 11. kánonját. Ezzel szemben az emberi trichotómia képét, az ember testének, lelkének és szellemének trinitárius képét Rudolf Steiner leírta és mindenek felett hangoztatta életének utolsó 8 évében, 1917 és 1925 között. Ennek az emberi és szociális hármastagozódásnak a képe küzd

azzal, hogy modern formájában újra elő tudjon törni, de ahogy az emberek rádöbbennek arra a katasztrófára, ami elkerülhetetlenül követi ennek a hármastagozódásnak az elnyomását vagy figyelmen kívül hagyását, az emberi és a szociális hármastagozódás képe lassan de biztosan, kérlelhetetlenül teret nyer.

Terry Boardman,
Stourbridge (Anglia)

Jegyzetek

1. Steiner belemegy a spirituális dimenzióba a nyolc kötetben, mely tartalmazza a karmikus viszonyokról szóló előadásait is (1924), különös tekintettel a 3. és 4. kötetre, például az 1924 augusztus 27-i előadásra (GA 240).
2. Markus Osterrieder, A szellem elhallgattatása (*Verschweigen des Geistes / Silencing the Spirit*) www.celtoslavica.org/bibliothek/trichotomie.pdf
3. Lásd H.H. Schöffler ed., Küzdelem az emberképért (*Das Kampf um das Menschenbild / The Struggle for the Image of Man*)(1986, 28. o.).
4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Soul>
5. Lásd n. 4.
6. Lásd n. 4.
7. Lásd n. 4.
8. Lásd Schöffler, 29. o.
9. Például a hírhedt pszeudo-Izidoriánus dekrétumok, lásd: https://en.wikipedia.org/wiki/Pseudo-Isidorian_Decretals
10. 1924 április 6., GA 236, és 1924 április 9. , GA 240.
11. Lásd Th. Meyer ed., *Light for the New Millennium – Rudolf Steiner, Helmuth von Moltke, Eliza von Moltke: Letters, Documents and After-Death Communications* (2014)
12. Lásd n. 11, 177, 240, 269, 277, 278-279. old.
13. R. Steiner előadása, 1918 febr. 17., GA 174a.
14. Az aláírás ceremóniáját a *Palazzo dei Conservatoribus*ban tartották, a *Capitolium-dombon*, az ókori Róma kellős közepén. Az első műholdat, a Szputnyikot szintén 1957 október 4-én lőtték fel.
15. Lásd F. Duchêne, *Jean Monnet – The First Statesman of Interdependence* (1994) 126-127. old.